

Határozatok Tára

C-14/23. sz. ügy

XXX

kontra

État belge, képviseli a Secrétaire d'État à l'Asile et la Migration

(a Conseil d'État [Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

A Bíróság ítélete (ötödik tanács), 2024. július 29.

„Előzetes döntéshozatal – Bevándorlási politika – (EU) 2016/801 irányelv – A harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása céljából történő belépésének és tartózkodásának feltételei – A 20. cikk (2) bekezdésének f) pontja – A tanulmányok folytatása céljából a tagállamba történő beutazás iránti kérelem – Eltérő célok – A vízumkérelem elutasítása – A kérelem elutasításának indokai – Az átültetés hiánya – A visszaélésszerű magatartások tilalmának általános elve – A 35. cikk (5) bekezdése – A tagállamok eljárási autonómiája – A hatékony bírósági jogorvoslathoz való alapvető jog – Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke”

- Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – Harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazása és tartózkodása – 2016/801 irányelv – A beutazási és tartózkodási kérelem elutasításának indokai – A tartózkodásnak a beutazási és tartózkodási kérelemben megjelöltektől eltérő céljai – Ezen indok nemzeti jogba történő átültetésének elmulasztása – A tanulmányi célú vízum megtagadása a kérelmező tanulmányok folytatására irányuló valós szándékának hiánya miatt – Megengedhetőség – A visszaélésszerű magatartás tilalmára vonatkozó általános uniós jogi elv alkalmazása (2016/1001 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 3. cikk, 3. pont, 5. cikk, (3) bekezdés, 7. cikk, 11. cikk, 20. cikk, (2) bekezdés, f) pont, és 24. cikk)*

(lásd: 35–39., 41., 47., 48., 50., 51., 53–55., 58. pont és a rendelkező rész 1. pontja)

- Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás – Bevándorlási politika – Harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcsereprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazása és tartózkodása – 2016/801 irányelv – Eljárási garanciák és átláthatóság – A tanulmányi célú vízum megtagadása – A tagállamok azon kötelezettsége, hogy e határozattal szembeni bírósági jogorvoslatot biztosító eljárást írjanak elő – Kizárólag megsemmisítés iránti kereseti jogról rendelkező nemzeti szabályozás – Megengedhetőség – Feltételek*

(Az Európai Unió Alapjogi Chartája, 47. cikk; 2016/801 európai parlamenti és tanácsi irányelv, 34. cikk, (5) bekezdés)

(lásd: 60–67. pont és a rendelkező rész 2. pontja)

Összefoglalás

A Conseil d'État (Belgium) által a Bíróság elé terjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelemben a Bíróság egyrészt arról határoz, hogy egy tagállam jogosult-e megtagadni egy harmadik országbeli állampolgártól a tanulmányi célú vízumot, ha e személynek nem áll fenn a tanulmányok folytatására irányuló valós szándéka, másrészt pedig arról, hogy a 2016/801 irányelvben foglalt eljárási garanciák fényében milyen terjedelemben van helye e határozat bírósági felülvizsgálatának.¹

Az alapeljárás felperese, aki harmadik országbeli állampolgár, 2020 augusztusában vízumkérelmet nyújtott be belgiumi tanulmányok folytatása céljából. E vízum kiadását azzal az indokkal tagadták meg tőle, hogy a tanulmányi tervében szereplő ellentmondások azt mutatják, hogy valójában nem állt szándékában Belgiumban tanulmányokat folytatni. Az alapeljárás felperese ezt követően e határozat megsemmisítését kérte a Conseil du contentieux des étrangers-tól (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság). Mivel ez a bíróság elutasította a kérelmét, felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

E keresetben az alapügy felperese többek között arra hivatkozik, hogy nem ültették át a belga jogba a 2016/801 irányelv azon rendelkezését, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a beutazási és tartózkodási kérelmet elutasítsák, ha megállapítást nyer, hogy a harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának célja eltér a beutazási és tartózkodási kérelmében foglaltaktól.² Azt állítja továbbá, hogy a Conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) által gyakorolt felülvizsgálat szabályai, amely a jogszerűség vizsgálatára korlátozódik, sértik az uniós jogból eredő követelményeket.³

A kérdést előterjesztő bíróság – mivel kétségei merültek fel egyrészt azzal kapcsolatban, hogy a Belgiumba való beutazás iránti kérelmet ilyen körülmények között el lehet-e utasítani, másrészt pedig azzal kapcsolatban, hogy az ilyen kérelmet elutasító határozat bírósági felülvizsgálatának milyen terjedelme van – úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bírósághoz.

¹ A harmadik országbeli állampolgárok kutatás, tanulmányok folytatása, gyakorlat, önkéntes szolgálat, diákcseraprogramok vagy oktatási projektek, és au pair tevékenység céljából történő beutazásának és tartózkodásának feltételeiről szóló, 2016. május 11-i (EU) 2016/801 európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2016. L 132., 21. o.).

² A 2016/801 irányelv 20. cikke (2) bekezdésének f) pontja értelmében a tagállam elutasíthatja a kérelmet, ha bizonyíték vagy komoly és objektív okok alapján megállapítja, hogy az adott harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának célja eltér a beutazási és tartózkodási kérelmében foglaltaktól.

³ A 2016/801 irányelv 34. cikkének (5) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy a biztosítsanak jogorvoslati lehetőséget a beutazási és tartózkodási kérelmeket elutasító határozatokkal szemben.

A Bíróság álláspontja

Először is a Bíróság megállapítja, hogy a 2016/801 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamok kötelesek tanulmányi célú tartózkodási engedélyt kiadni annak a kérelmezőnek, aki megfelel az irányelvben meghatározott követelményeknek.⁴ Márpedig e követelmények egyike sem utal kifejezetten a tanulmányoknak az érintett tagállam területén való folytatására irányuló valós szándék fennállására.

Mindamелlett, az uniós jog egyik általános elve szerint a jogalanyok nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélés szerűen az uniós jogi normákra. Ebből következően a tagállamnak meg kell tagadnia az uniós jogi rendelkezések alkalmazását, ha azokra nem e rendelkezések célkitűzéseinek megvalósítása érdekében hivatkoznak, hanem az uniós jog által biztosított előny igénybevétele céljából, noha az ezen előny igénybeviteléhez szükséges feltételek csak formálisan teljesülnek.

Ennek megfelelően, míg a 2016/801 irányelv 20. cikke (2) bekezdésének f) pontja szerint az érintett tagállam elutasíthatja a beutazási és tartózkodási kérelmet, ha bizonyíték vagy komoly és objektív ok alapján megállapítja, hogy a harmadik országbeli állampolgár a beutazási céltól eltérő célból tartózkodna e tagállamban, ez a rendelkezés nem zárja ki a visszaélés szerű magatartás tilalmára vonatkozó általános uniós jogi elv alkalmazását, mivel ezen elv alkalmazása tekintetében nincs olyan átültetési követelmény, mint az irányelv rendelkezései esetében.

Ennélfogva, amikor tanulmányi célú beutazási és tartózkodási kérelemről van szó, a visszaélés szerű magatartás megállapításához annak bizonyítására van szükség, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgár anélkül nyújtotta be a beutazási és tartózkodási kérelmét, hogy ténylegesen szándékában állt volna főtevékenységként olyan nappali tagozatos tanulmányokat folytatni, amelyek az e tagállam által elismert felsőfokú képesítés megszerzését eredményezik.

A beutazási és tartózkodási kérelem azonban csak akkor utasítható el, ha annak visszaélés szerű jellege kellően egyértelműen kitűnik az illetékes hatóságok rendelkezésére álló releváns adatok összességéből. Ebben az összefüggésben, mivel a tanulmányi célú beutazási és tartózkodási kérelem visszaélés szerű jellegének megállapítását lehetővé tevő körülmények minden egyes esetben szükségszerűen egyediek, az e tekintetben releváns tényezőket nem lehet kimerítően felsorolni. Következésképpen az ilyen kérelem esetleges visszaélés szerű jellegét nem lehet bizonyos tényezők alapján vélelmezni, hanem azt eseti alapon, az egyes kérelmekre jellemző összes körülmény egyedi értékelését követően kell megítélni. E tekintetben az illetékes hatóságok feladata, hogy elvégezzenek minden szükséges ellenőrzést, és megköveteljék a kérelem egyedi elbírálásához szükséges bizonyítékokat, szükség esetén felszólítva a kérelmezőt, hogy szolgáltasson részletes adatokat és magyarázatokat e célból.

Mindenesetre az a tény, hogy a tanulmányok folytatása céljából beutazási és tartózkodási kérelmet benyújtó harmadik országbeli állampolgár más tevékenységet is szándékozik folytatni az érintett tagállam területén, nem feltétlenül tekinthető visszaélésre utaló jelnek, különösen akkor nem, ha ez a tevékenység nem érinti a kérelem indokál szolgáló fő tevékenységet, a tanulmányok folytatását. A kérelmező tanulmányi tervének ellentmondásai azonban a visszaélés szerű magatartás megállapításában szerepet játszó objektív körülmények egyikét képezhetnek, azon az alapon, hogy a kérelmező kérelme valójában a tanulmányok folytatásától eltérő célra irányul, feltéve hogy ezek az ellentmondások kellően nyilvánvalóak, és azokat az adott ügy valamennyi sajátos körülményének figyelembevételével értékelik. Így egy olyan körülmény, amely a

⁴ Lásd a 2016/801 irányelv 7. és 11. cikkét.

felsőoktatási tanulmányok során szokásosnak tekinthető, mint például a szakirányváltás, önmagában nem elegendő annak megállapításához, hogy nem áll fenn az adott tagállam területén való tanulmányok folytatására irányuló valós szándék. Hasonlóképpen, önmagában az a körülmény, hogy a tervezett tanulmányok nem kapcsolódnak közvetlenül a kitűzött szakmai célokhoz, nem feltétlenül utal a beutazási és tartózkodási kérelmet indokoló tanulmányok tényleges folytatására irányuló szándék hiányára.

Másodszor, ami beutazási és tartózkodási kérelmet elutasító határozat bírósági felülvizsgálatát illeti, a Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy a 2016/801 irányelv 34. cikkének (5) bekezdésében említett jogorvoslati eljárás jellemzőit az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikkével összhangban kell meghatározni. Így a Charta 47. cikkéből eredő azon követelményből, hogy biztosítani kell az érintett kérelmét elutasító eredeti közigazgatási határozattal szemben benyújtott jogorvoslat hatékonyságát, az következik, hogy e határozat megsemmisítése esetén rövid határidőn belül új határozatot kell hozni, amely összhangban van a megsemmisítést kimondó ítéletben szereplő értékeléssel.

Ebből következik, hogy ami a valamely tagállam területére tanulmányok folytatása céljából történő beutazás és tartózkodás iránti kérelmeket illeti, az a tény, hogy az eljáró bíróság csak arra rendelkezik hatáskörrel, hogy az illetékes hatóságok ilyen kérelmet elutasító határozatának megsemmisítéséről határozzon, anélkül hogy e hatóságok értékelését a sajátjával helyettesíthetné, vagy új határozatot hozhatna, főszabály szerint elegendő a Charta 47. cikkében foglalt követelmények teljesítéséhez, feltéve hogy az említett hatóságokat köti az e határozat megsemmisítését kimondó ítéletben szereplő értékelés. Ezen túlmenően ebben a helyzetben gondoskodni kell arról, hogy a jogorvoslat benyújtásának és adott esetben az annak eredményeként hozott határozat végrehajtásának feltételei olyanok legyenek, hogy főszabály szerint lehetővé tegyék egy új határozat rövid időn belüli meghozatalát oly módon, hogy a kellően gondos harmadik országbeli állampolgár a 2016/801 irányelvből eredő jogainak teljes érvényesülését élvezhesse.